

KVALØY
MENIGHETSRAÐ
9100 KVALØYSLETTA

dok 741

Kultur- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Kultur- og kirkedepartementet	
M	
Saksnr. 200606109	Dato 29.11.06
Kode Ki-SD1	Beh.

Deres ref.
2006/2706 Ki

Vår ref.

Dato: 27.11.06

Høringsuttalelse (Kvaløy menighetsråd) - staten og den norske kirke

Kvaløy menighetsråd har arbeidet grundig med de åtte avkrysningsalternativene vi fikk tilsendt i form av et spørreskjema på åtte punkter. Vi vil imidlertid bemerke at svarene på disse punktene ikke på noen måte er dekkende for de meninger som vi vil legge til grunn i et så vanskelig spørsmål. Vi har gjennom mange møter i en bredt sammensatt komité, avgitt vår uttalelse i tråd med det alvor og den oppriktighet som denne saken krever.

Det er videre beklagelig at det er gitt alt for kort høringsfrist. Det gjør at det blir for liten tid å gjennomgå og kommentere alle punkter i en så viktig sak.

Nedenfor følger en kortfattet uttalelse for Kvaløy menighetsråds syn i forhold til spørreskjemaets åtte punkter. Avslutningsvis har vi valgt å kommentere Gjønnesutvalgets forslag til grunnlovsendring, samt laget våre forslag til ordlyd i Grunnloven.

1) Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

- Troen skal ikke bestemmes av kirkepolitiske avgjørelser.
- Dåpen skal, og må være kirkens eneste medlemskriterium.
- Kvaløy menighetsråd ser positivt på kirkens mangfold av tradisjoner, men vi ønsker ikke, som utvalget, et mangfold i teologi. Teologien skal, og må være fast bygget på Den evangeliske lutherske lære.
- Det er veldig bra at utvalget ønsker at Den norske kirke skal fortsette å være landsdekkende og en institusjon for alle. Det vil ikke si at en skal gå bort ifra ens teologiske grunn ved at andre trossamfunn skal kunne påvirke kirkens teologiske ståsted. Minoritets- og majoritetstenkning er ikke det samme som trostenkning.

2) Den norske kirke som statskirke:

Kvaløy menighetsråd mener at den norske kirke forankret i den evangelisk Lutherske lære fortsatt bør være statens offentlige religion. Vi ser at staten og kirken har utviklet seg fra hverandre gjennom årene. Vi ønsker fortsatt at kirken skal stå sentralt i folkets bevissthet og at den skal være et rom der hver enkelt er sikret en utøvelse av sin kristne tro. Denne tro er bygget på Den evangeliske lutherske lære.

3) I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

Vi ønsker at kirken fortsatt skal være en statskirke, med en sterk forankring i Den norske Grunnlov. Det kunne nok vært rom for at kirken selv kan få bestemme, og der også velge egne biskoper og prester. Kvaløy menighetsråd ønsker at denne grunnlovforankringen sikrer en aktiv trosopplæring i hjem og skole.

4) Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Vi tror at den beste finansieringsordning vil skje gjennom at staten tar det fulle finansieringsansvar gjennom å overføre midler til kirke, kirkelig fellesråd og menighetsråd, som så kan sikre drift og vedlikehold av så vel kirke som gravsted.

5) Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

Dagens valgordning bør bestå og sikres slik at menighetene gis frihet til å få de beste kandidater til kirkens besluttede organer.

6) Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

Kvaløy menighetsråd ønsker ikke endringer som forandrer Grunnlovens bestemmelser om at Den evangeliske lutherske religion skal være statens offentlige religion. Vi ønsker også ingen endringer i de Grunnlovens øvrige paragrafer som omhandler statskirkeordningen.

Vi viser til tillegget til høringsuttalelsen som omhandler Grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen.

7) Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Menighetsrådet eller kirkelig fellesråd skal ha ansvaret for gravferdsforvaltningen.

8) Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Kvaløy menighetsråd mener at staten skal eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret, men at den kan forvaltes lokalt fra kirkelig fellesråd og menighetsråd. Vi ser at innen en gitt tidsramme vil mange kirker, kanskje langt de fleste, være vernevernlige. Vi tror at staten vil være den beste forvalter av så gamle og spesielle bygg med den kulturhistorie som kirkene representerer.

Tillegg til høringsuttalelse:

Nedenfor har vi valgt å kommentere Gjønnesutvalgets forslag til grunnlovsendring, samt laget våre forslag til ordlyd i Grunnloven:

Som det fremgår ovenfor, er Kvaløy menighetsråd av den oppfatning at dagens statskirkeordning bør videreføres i grove trekk slik det er i dag. Følgelig ser vi ingen grunn til å endre de grunnlovsbestemmelser som regulerer forholdet mellom kirke og stat. Dersom det skulle bli innført et skille mellom kirke og stat ved opprettelse av Den norske kirke som et eget rettssubjekt, er vår generelle anbefaling at de fleste grunnlovsbestemmelser bør opprettholdes slik de er i dag, eventuelt med mindre justeringer. Vi vil i de følgende kommentere de enkelte forslag til grunnlovsendringer med den forutsetning at det blir et skille mellom Stat og kirke.

Grunnloven § 2

Når det gjelder § 2 i Grunnloven, foreslår vi at den opprettholdes slik den er i dag med denne ordlyden:

*"Alle indvaanere af Riget have fri Religionsøvelse.
Den evangelisk-lutherske Religion forbliver Statens offentlige Religion. De
Indvaanere, der bekjende sig til den, ere forpligtede til at opdrage dere Børn i
samme."*

Selv om bestemmelsen primært tilkjenner en statskirkeordning slik vi kjenner den i dag, er det vår oppfatning at bestemmelsen kan videreføres uendret selv om det innføres en mer selvstyrt kirke. Det vises her til at det i norsk rettstradisjon er adgang til en forholdsvis fleksibel tolkning av Grunnloven. Videre er det vår oppfatning viktig med en grunnlovsfestet verdiforankring av Den norske kirke. Det er viktig at Den norske kirke har et klart mandat og at den er forankret i en bestemt læreretning. Derfor er det vår oppfatning at det i grunnloven må fremgå klart at det fortsatt er den evangelisk-lutherske lære som skal være grunnlaget for Den norske kirke. Av samme grunn må også Norsk Lov 2-1 videreføres. Videre må det fremgå at Den norske kirke skal representere Statens offentlige religion. Vi oppfatter det slik at utvalget ønsker at Den norske kirke skal ha en særstilling sammenlignet med andre tros- og livssynsamfunn. Slik særstilling ivaretas best gjennom å opprettholde dagens formulering i Grunnloven.

Utover kirkeordningen, gir denne verdibestemmelse føringer for politiske beslutninger også på andre områder, slik som familiepolitikk, skole- og utdanningspolitikk med mer. Det offentlige må fortsatt ha et ansvar for at barna får en oppdragelse i tråd med det kristne verdigrunnlag.

Når det gjelder forslaget om at paragrafen skal endres til å bli en verdiparagraf som skal inneholde både "Den kristne og humanistiske Arv", er det vår oppfatning at disse tingene ikke må blandes sammen. Etter vårt skjønn er det ikke nødvendig med en paragraf om humanistiske verdier. Disse hensyn vil uansett gjøres seg gjeldende i lovgivningsarbeidet, og det er vel grunn til å påpeke at hele vår lovgivningen er gjennomsyret av humanistiske verdier. I tilfelle det skal inn en formulering om humanistiske verdier, må dette inntas i en annen bestemmelse i Grunnloven.

Vi kan heller ikke støtte et mindretallsforslag om en "evangelisk-luthersk Folkekirke". Begrepet "folkekirke" er et noe underlig begrep. Ordet "kirke" henspeiler ikke til kirkebyggene som sådan, men er synonymt med den hele menighet, altså alle kristne medlemmer og det kristne samfunn. Tilsynelatende er det således ingen forskjell på folkekirke og kirke. En bør imidlertid ikke innføre en nytt begrep som kan ha et uklart innhold. Folkekirke fremstår i enkelte sammenhenger som et populistisk uttrykk for en kirke for alle statsborgere i sin alminnelighet med alle sine ulike religioner og livssyn. En slik type kirke uten en klar retning og lære, kan ikke være ønskelig og vil i det lange løp være selvutslettende.

Grunnloven § 4

Etter vår oppfatning bør § 4 opprettholdes uforandret selv om Den norske kirke får en noe

friere rolle. Alternativt kan bestemmelsen om "haandhæve" tas ut slik at paragrafen blir slik:

"Kongen skal stedse bekjende sig til den evangelisk-lutherske Religion og beskytte denne."

Denne bestemmelsen understreker Den norske kirkes særstilling i forhold til andre livs- og trossamfunn. Videre er det viktig at både Kongen som person, og hans råd, er forankret i de kristne verdier slik de kommer til uttrykk i den evangelisk-lutherske lære. En videreføring av den kristne verdiarv som en viktig byggesten for det norske samfunn, fordrer at våre ledere er forankret i denne religionen.

Grunnloven § 5

Vi støtter forslaget om å beholde bestemmelsen om at Kongens person er "hellig".

Grunnloven § 9

Vi støtter forslaget om at bestemmelsen videreføres uendret. Vi viser til det vi har sagt ovenfor under § 4. Uavhengig av om § 4 videreføres eller ikke, er det vår oppfatning at Konge eller Dronning må ha en gudstro at han eller hun kan be Gud om hjelp til å utføre sin kongegjerning.

Grunnloven § 12 annet ledd

Bestemmelsen krever at minst 50 % av regjeringsmedlemmene bekjenner seg til Statens offentlige Religion. Bestemmelsen blir praktisert slik at minst 50 % av medlemmene må være registrert som medlemmer i den norske kirke. Etter vårt skjønn bør bestemmelsen videreføres selv om det innføres et skille mellom kirke og stat. Vi viser til det som er nevnt under § 4. Ved praktiseringen av bestemmelsen bør en legge større vekt på at regjeringsmedlemmene bekjenner seg til den evangelisk-lutherske lære, og mindre vekt på formellt medlemskap. Bestemmelsen kan endres slik:

"Af Statsraadets Medlemmer skulle over det halve Antal bekjende seg til den evangelisk-lutherske Religion"

Grunnloven § 16

I tråd med våre øvrige forslag, anbefaler vi at bestemmelsen opprettholdes. Dette innebærer at Den norske kirke ikke reguleres av en lov, men gjennom kongelige resolusjoner. Dette er imidlertid mer formalitet (konstitusjon) enn realitet, og Den norske kirke kan sikres den samme frie stilling som det utvalget ønsker. Det parlamentariske prinsipp vil også langt på vei sikre at regjeringens beslutninger har tilstrekkelig støtte i Stortinget. Til tross for dette anser vi det som en sikkerhet for Den norske kirke at den lovgivende myndighet består av personer som bekjenner seg til den samme religion. Dette kan vi kun sikre gjennom bestemmelser om regjeringens sammensetning og at regjeringen skal være lovgivende myndighet for så vidt gjelder Den norske kirke.

Grunnloven § 21 og 22

Bestemmelsene gir ansettelses og avskjedsmyndighet til regjeringen. Vi er innforstått med at bestemmelsen må endres dersom ansettelses- og avskjedsmyndigheten i sin helhet skal tilligge kirkens egne organer. Forutsatt at § 16 opprettholdes, slik at Regjeringen beholder en viss styring og kontroll, kan §§ 21 og 22 endres i tråd med utvalgets forslag.

Grunnloven § 27 annet ledd

Vi foreslår at bestemmelsen opprettholdes, og vi viser til det som er nevnt ovenfor. Bestemmelsen kan imidlertid endres ved at "Statskirken" endres til "Den norske kirke".

Grunnloven § 44

Vi støtter forslaget om at bestemmelsen videreføres uendret.

Grunnloven § 106

Vi støtter forslaget om at opplysningsvesenets fond overføres til Den norske kirke, og at bestemmelsen videreføres uendret.

Ny paragraf

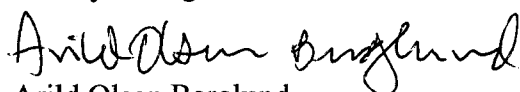
Vi støtter ikke forslaget om en ny paragraf som skal pålegge staten blant annet å finansiere alle tros- og livssynssamfunn. Staten skal etter vårt skjønn kun ha grunnlovsfestet plikt til å ivareta interessene til Den norske kirke. Øvrige livs- og trossamfunn vil måtte tilgodeses gjennom de ordinære politiske prosesser og beslutninger.

Ny kirkelov

Utvalget har foreslått at Den norske kirke skal reguleres gjennom en rammelov, og slik at kirkens egne organer skal fastsette den nærmere regulering med hensyn til både organisering, lærespørsmål og teologisk forankring. Kvaløy menighetsråd er av den oppfatning at en eventuell rammelov må ha en klar formålsbestemmelse i tråd med det som i dag fremgår av Grunnloven § 2 og Norsk Lov 2-1. Det må følgelig fremgå at Den norske kirke skal være et evangelisk luthersk trossamfunn i overensstemmelse med Bibelens lære, den Apostoliske bekjennelse, de Augsburgerske bekjennelseskifter og Luthers katekisme.

Utvalget har antydnet at en slik lovfestet formålsparagraf vil kunne være i strid med prinsippet om religionsfriheten. Etter vårt skjønn er det så viktig at Grunnlovens og Norske Lovs formålsbestemmelser videreføres, at dette hensynet i tilfellet må vike.

Med vennlig hilsen
Kvaløy Menighetsråd

Arild Olsen Berglund
formann

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: *Kvalse menighetsråd*

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

- Troen skal ikke bestemmes av kirkepolitiske avgjørelser
- Døpen skal og må være kirkenes eneste medlemsritarium.
- *Kvalse menighetsråd* er positivt på kirkenes mangfold av tradisjoner, men vi ønsker ikke som utvalget, et mangfold i teologi. Teologien skal og må være fast bygget på den evangeliske lutherske lære. Se forøvrig vedlagt

høringsuttalelse

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
 Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
 De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
 Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
 Det humanistiske verdigrunnlaget
 At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

Se vedlagt utredelse i forhold til grunnlovsendring.

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellestråd)
 Kommunen
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
 Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

§ 2 staten bør eie og forvalte kirkebyggene.

Kvaløy menighetsråd
Jarl Olav Brundt

27.11.06